Н К-Тат. -НС
1-15

ҚАДЫНЛЫҚ SOTSIALIZM JOLЫНЫА

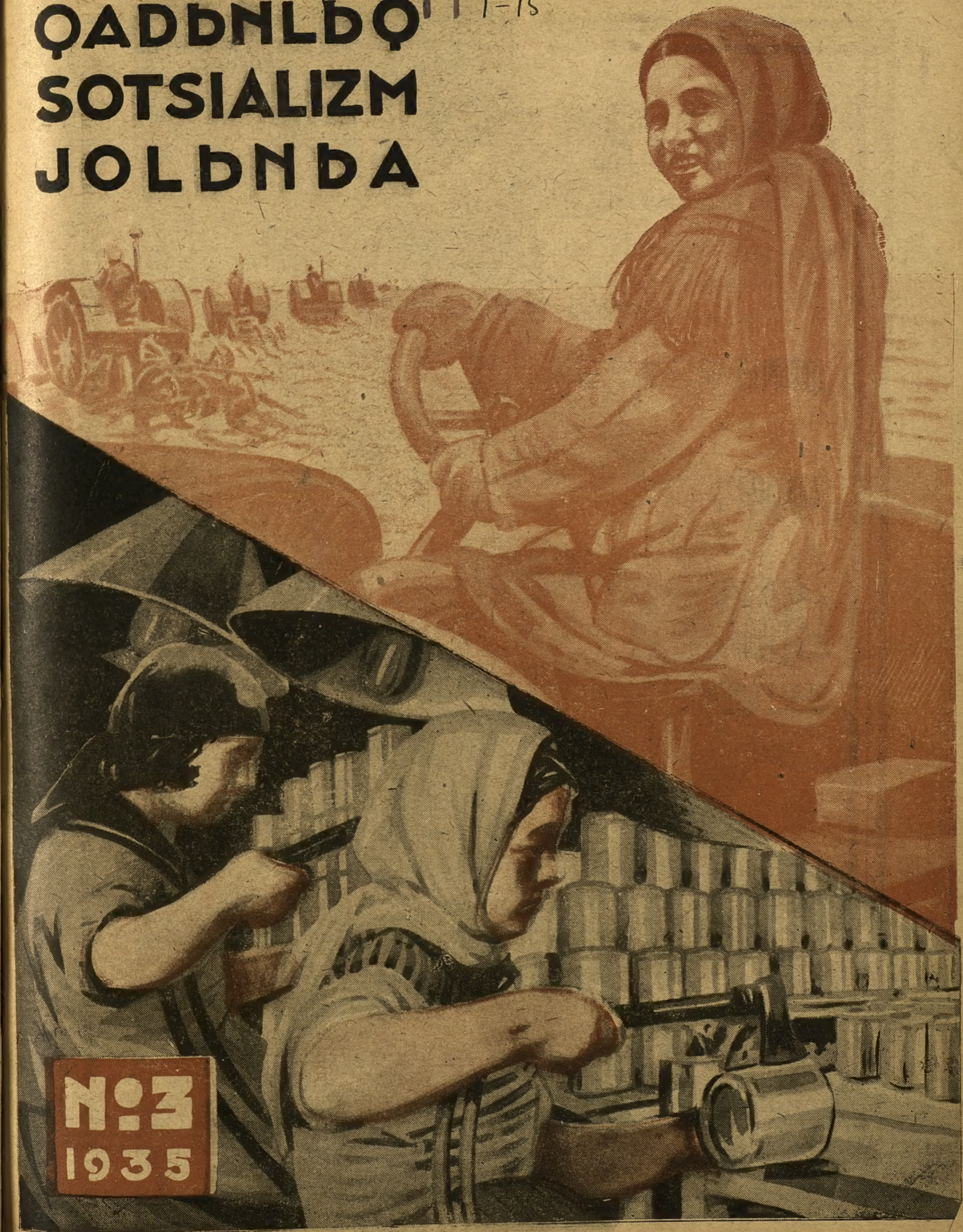

№ 3
1935

Stalin, Kalinin, Molotov, Kaganovic ve Jakovlev arqadaşlar Bytyn Sojuz udarnik-kolxozniklernin ekinçi sjezdinde Qrьm delegatlarьnen birlikte.

Cumle memleketlernin proletarlarь, birleşiniz!

QADЬNLЬQ jolunda!

VKP (b) QRЬM OBLAST KOMITETININ ORGANЬ. NEŞR ETKEN QRЬM DEVLET NEŞRIJATЬ.

№ 3

AJDA BIR KERE CЬQQAN IŞCI KOLXOZNIK QADЬNLAR ŻURNALЬ.

Bytyn sojuz ekinçi udarnik-kolxoznikler sjezdinde Krupskaja arqadaşnьn nutqь.

Гос. Публичная Б-ка Ленинград

Bol'şevik kolxozlarь oqrunda kureşmekte olqan kolxoznikler ve kolxoznitsalar! Sizge bol'şevik selamь ajtmaqa mana musaade etiniz. (Alqьşlar.)

Arqadaşlar, 1910 senesi Kopengagende toplanqan bejnelxalq qadьnlar konferentsijasьnda Germanija kommunistkasь Klara Tsetkinnin, mart 8 kunini qadьnlarnь azat etyv, bejenlxalq kureşi frontьnda qazanьlqan muvafaqijetlerni kozden keciryv kuni japmaq teklifini ileri syrgen vaqьttan berli 25 sene kecti.

Pomeşcikler ve kapitalistler devrinde, eski xozajstva qurumь devrinde qadьn esir edi. Işte 25 seneden berli kureş kete. Siz **Lenin** arqadaşnьn bu kureşke her vaqьt ne qadar ehmijet bergenini, kerek jazqan maqalelerinde ve kerekse ajtqan nutuqlarьnda, qadьnlarnьn azatlьqь icyn kureşnin ehmijetini qajd etkenini bilesiniz. Sovet hukumeti ilk adьmьndan qadьnlarnь huquqta erlernen mysavijleştirdi. L'akin Vladimir Il'ic, qadьnlarnьn tam azatlьqьnь jalьnьz sotsializmde elde etmek mumkun olqanьnь, qac kereler sөjlegen edi.

Işte, arqadaşlar, bejnelxalq qadьnlar kuninin bu 25-nçi senesinde biz şu sөzlerni ajtьp olqanьmьznь koresiz. Bizim sovetler memleketinde, partijanьn ve **Stalin** arqadaşnьn jolbaşcьlьqlarь altьnda biz qadьnlarnь azat etyv frontьnda, daha başqa memleketlerde olmaqan bir qalebe qazandьq. (Alqьşlar.)

Arqadaşlar, Vladimir Il'ic өlgen vaqьtta memleketimizde kolxoz qurumьnьn qalip keleçegine ьşana, qattь surette ьşana ve hic bir daqiqa bile şek ve şybhe ketirmej edi. L'akin o bu jolda olqan zorlьqlarnь da kore edi. Bu zorlьqlar byjyk edi. Siz hepiniz olarnь korip kecirdiniz, kordi ve her adьmnь nasьl kureşnen elde etmek kerek olqanьnь bildiniz. Kureş olmaqan, partijanьn jolbaşcьlьqь olmaqan olsa, kolxoz qurumь hic bir vaqьt qazanьlmaz edi. Il'icnin өlymi kuninden berli kecken myddet zarfьnda, partija adьm-adьm Lenin jolьndan ketti ve bu jol onь memleketimizde sotsializmnin qalebesine kotyrdi.

Mьnda, araqadaşlar, **Lenin** vasijetlerini jaşatuvda **Stalin** arqadaşnьn acьq fikri ve içradaki qattьlьqь pek acьq koryldi. (Alqьşlar). O, daima kerek ilerige doqru hareket etmek icyn, şimdiki vaqьtta ne oqrunda kureşmek kerek olqanьnь daimij

surette kosterip turdь ve вunьn icyn partija, işciler ve kolxoznikler onь вөjle sevgi ve sajqьnen sarьp alalar. (Alqьşlar.)

Stalin arqadaşnьn kolxoznikler-udarniklernin вirinçi sjezdinde ajtqan nutqьnь her kes xatьrda tuta, her kes вile. Mьnda cьqьp sөz sөjlegen вytyn qadьnlar, o nutuqqa arqa вerdiler. Onьn pek вyjyk ehmijeti вar edi. O vaqьttan вerli kecken eki sene zarfьnda kojlerde вytyn hajat denişti. Kojlerde japьlqanlar şeherlerde japьlqanlarqa da tesir japa. Kolxoz qurumь qavijleştikce, вytyn sotsialistik qurumьmьz da qavijleşe, вizim sovetler memleketinde sotsializm qavijleşe.

Işte, sajlav kampanijasь olьp kecti. Ve вu sajlav kampanijasь vaqtьnda massalarnьn ve вilxassa qadьnlarnьn anlьlьqьnьn ne qadar jykselgeni kozge carptь. Lenin arqadaş: „Sotsializm japьçьlьqьnьn өzegi teşkilatl'andьruvdьr"—der edi. Ve şimdi вiz kerek şeherde ve kerekse kojde emekdar massalarnьn өz işlerini daha вeçerikli ve daha acьq teşkil'atlandьrqanlarьnь koremiz. Bu вyjyk вir qazanctьr.

Bu muvafaqijetlernin şuвhesiz вejnelxalq ehmijeti вardьr. XVII partija sjezdinde Stalin arqadaş, eçnevij memleketler işcilerinin, qarp işcilerinin, вizim sovetler memleketini sotsializm icyn kureşnin udarnij вrigadasь adlandьrqanlarьnь sөjlegen ve вu adnьn şerefli вir ad olьp вizni sotsializm icyn ajrьça qattь kureş japmaqa borclь etkenini qajd etken edi.

Işte, arqadaşlar, вiz вu sene вejnelxalq qadьn işciler kuninde, вizde qadьnlarnь azat etyv işinde, вyjyk muvafaqijetler olqanьnь ve вuna, вizim kolxoz japьçьlьqь frontьndaki qalevelerimiznin jardьm etkenini ajtьp olamьz.

L'akin, arqadaşlar, вiz ogimizde turqan vazifelerge de koz jummamьz ve jummaq kerekmejmiz. Daha coq calьşmaq kerek. **Lenin** sonki maqalelerinde medenij frontta calьşuvnьn ehmijetini ve вilxassa kojlerde вu işnin ehmijetini qajd etken edi. O massalarnьn өzlerinin medenij japьçьlьq işlerine kirişmege borclь olqanьnь ajta edi. Işte, araqadaşlar, men siznin diqqatьnьznь ajrьça вu çehetke cevirmek istejim.

Şimdi вizim muvafaqijetlerimiz esasь yzerine, anlьlьqьmьznьn өsmesi, teşkil'atij alьşqanlьqlarьmьznьn өsmesi esasь yzerine, вu meselege ajrьça diqqat etmege borclьmьz. Cьqьp sөz sөjlegen delegatlar, oquv evleri, oquv jurtlarь, klвlar, medenijet evleri japьlmaqta olqanь xususьnda вir coq şejler sөjlediler. Tавij вu muhim iş. L'akin olarnьn nasьl calьşqanьna koz taşlamaq ta muhimdir, cynki klвicyn guzel вir вina japьlqanь halda, onda işlernin pek jaravsьz olmasь mumkundir. Pek jaxşь kitapxane japьlqanь halda onda işler pek jaravsьz ola вilir.

Menim zanьma kore, kolxoz umumij toplaşuvlarьnda medenij japьçьlьq meselelerini sьq-sьq ortaqa qojmaq, medenij ihtijaçlarnь hesapqa aluvqa jaqьndan janaşmaq kerektir.

Şimdi вu sjezdde, oquvnьn fajdasь, вilginin fajdasь xususьnda sөz sөjlemek kerek degil, şimdi kerek jaşlardan ve kerekse qartlardan вyjyk вilgige malik olmaqnь вytyn quvetinen arzu etmegen вir kimse tapьlmaz. Bunь вilxassa qadьnlar his eteler. Olarqa ileri ketyvde ekserija вilginin azlьqь mani ola.

Ve mьnda şөjle вir mesele ortaqa cьqa: işten ajrьlmaq ve kolxozdan ketmek her keske mumkun olmaj. Kolxozintsalar icyn kurslar teşkil etile. Mьna mana kolxoz reisi olqan вir jaş qьz hikaje etti: o kursqa ketmek icyn, putjovka alqan, ketmege hazьrlanqan, quvanqan, l'akin ona kolxoznikler kelgen ve şөjle demege вaşlaqanlar: „Maşa, sen nasьl olurda keteçeksin? Bizde felan ve felan şejler hazьrlanmadь, kolxoz da felan ve felan şejler japьlaçaq ve ilx." O ajta: „Men eki geçe aqlap cьqtьm ve keteçegimni ketmejçegimni qararlaştьramadьm ve nihajet ketmemege, kolxozda calьşmaqa, işni sonьna qadar kotyrmege ve kolxoznь numunevij вir koxloz japmaqa qarar вerdim".

Kecirmekte olqan bir işinden ajrılmaq zordır. Jerinde oqumaqa imkan doqurmaq kerek, l'akin bunun icyn, kolxozlardaki medenij işlerni şimdikisinden coq zijade keniş-letmek ve terenleştirmek kerektir.

Şimdi kolxozlar o qadar teşkil'atlılar ki, kolxoznikler medenij ihtijaçlarnın ucotın ortaqa qoja bilirler. Olar kolxozda oquvsızlarnın qalıp qalmaqanını ve oquvsızlarnın coq olıp olmaqanını daha oqumaq istegenlernin ne qadar olqanını, byjykler icyn ne kibi mektepler: iptidaimi, umumij tahsil mektebimi ve jaxut jyksek tipli mektepmi teşkil etmek, nasıl kurslar acmaq, nasıl lektsijalar teşkil etmek ve ilax. kerek olqanını anlap olırlar.

Şimdi bizde kolxoz intelligentsijası öse. Dyn biz, ösymliklernin jaşavından ve ösymlik bilgisinden bahs etken bir agronom arqadaşnı dinledik. Mahallerde bilgilerini kolxoznik massalarına bermek istegen bu kibi agronomlar ve texnikler coqtır. Kolxoz intelligentsijası kolxozlarqa, bilgi aluvda jardım eteler, olarqa diqqat kostermek kerektir. Medenij ihtijaçlarnı ucotqa aluv işi pek muhim bir iştir. Bizde ise şöjle hallar ola. Klubqa barasın, klubta ise kolxozniklerni meraqlandırmaqan ve o vaqıtta olarqa kerek olmaqan şejlerden bahs eteler. Oquv evleri bar, l'akin olar ekseri halda qapalı bulunalar. Bytyn medenij işler, öjle teşkil etilmelidir ki, o kolxozniklernin gorizontini kenişletsin. Bytyn kolxozniklerni bir qalmadan qaplap alsın ve olarqa kerek olqan bilgini bersin.

Arqadaşlar, men 1917 senesinde Leningradnın ileri rajonı olqan Vıborsk rajonında calışqan vaqtımnı xatırlajım. O vaqıt gramota mektepleri acuv meselesi ortaqa cıqqan edi. Oquvsızlarnı hesapqa aluv işine işciler kendileri japıştılar, ve bir hafta qadar bir myddet zarfında, hangi zavodta ne qadar çahil olqanını anladı ve derhal bina tapmaq işine kiriştiler. Işciler her oçanın işini, özleri kontrol' ete, kelip, felan oçanın keregi kibi oqutmaqanını, ajrı talebege ders berip, bytyn sınıfqa ders beralmaqanını söjlej ve bir coq qijmetli şejler ajta ediler.

Şimdi, arqadaşlar, medenijetce jalınız işciler degil, kolxoz massaları da östiler ve olar medenij ihtijaçlarnı hesapqa aluv işini teşkil'atlandıra bilir, qajda, nasıl jerde, nasıl şej japmaq, kitapxanede, klubta ve medenijet evinde işni nasıl qurmaq kerek olqanını tajin ete bilirler.

Böjle her bir ucrezdenije teşkil'atlandırıcı medenij merkezdir.

Ajrı oquv evleri ve medenijet evlerinin teçribesinde, olarnın nasıl byjyk medenij bir iş inkişaf ettirip bileçeklerini biz bilemiz.

Bir mesele yzerinde daha toqtalajım, arqadaşlar. Siz, Molotov arqadaşnın VII Sovetler sjezdinde japqan dokladından, bizim konstitutsijamızqa kirsetilgen denişikliklerni bilesiz. Konstitutsijada sınır kesyvler kirsetilgen vaqıtta **Vladimir Il'icnin,** bunu grazdan çenki doqurdı, bunu ehalinin medenijet sevijesinin alcaqta olması doqurdı degenini siz bilesiz. Şimdi ise bizde kolxoz qurumının qavijleşkenini korgenimiz vaqıt, ehalinin anlılıqının öskenini korgenimiz vaqıt, şimdi bu sınırlavlar artıq kerek degiller. Konstitutsijada bu denişikliklernin ne demek olqanını mından, bu tribunadan artıq bir sıra delegatlar ajttılar. Bular ehalinin öz faalijetlerinin östesi, jerlerde hakimijetnin, sovet hakimijetinin daha zijade qavij ve teşkil'atlı olması demektir.

Ictimaij iş icyn qadınnın oginde daha keniş bir jol acılmaqtadır. L'akin, arqadaşlar, bu iş bilgi aluvnen mumkun dereçe sıqı baqlanması kerektir.

Şimdi insanlar meselesi haqqında. Ekseri vaqıt, kitapxaneler, oquv evleri, medenijet evlerine başqa işke kecmegen, tesadufij adamlarnı bereler. Adamlarnın secyvnin ise pek byjyk ehmijeti bardır. Partijanın, özinin en jaxşı xadimlerini jollaqan

politotdellarqa, adamlarnь secyvnin nasьl bir byjyk ehmijeti olqanьnь kordik. Medenijet frontьnda da adamlarnь secyv qajet ehmijetlidir. Medenijet frontьndaki her xadimnin, kolxozda calьşuvnь өzine şeref sajmasь kerek, daha jaxşь iş tapqanqa qadar jalьnьz muvaqqat vazife degilde, iftixarlь vazife sajmasь kerektir. Kolxoznikler jaxşь adamlar secyvge muvafaq olmaq kereklerdir.

Daha nege diqqat bermek kerektir. Her medenijet ucrezdenijesinde jaxşь aktiv sajlanьp cьqmasьna ve өsip jetişmesine, bu aktivnin qapanьp qalmamasьna diqqat bermek kerektir. Oquv evi bar, bu oquv evinin etrafьna bir qac komsomol ve komsomolkalar toplanalar, ve bunen iş bite, qalqan ehali ise oquv evinin ne olqanьnь bile bilmejler. Ona kimse baqmaj. Aktiv өz өzlerine xizmet etmek icyn degil de, bytyn ehalige xizmet etmek icyn kerektir. Bu mesele qajet muhimdir.

Balalar xususьnda. Kolxozlarda jalьnьz xozajstva ihtijaçlarьna ehmijet bermek muhimdir balalarnen calьşuv ekinçi dereçe iştir dep hesap eterek, balalar icyn ajrьlqan ucrezdenijelerden iqtisat etyv hallarь ola.

Bunen kureşmek kerek. Balalardan, balalarqa masraf etyvden iqtisat japmaq kerekmez. Arqadaşlar, daha son bala baqcalarь ve jaslilernin nasьl calьşqanlarьnь kozetmek kerektir. Mana kecken sene kolxoz bala jaslilerinde bulunmaq sьrasь keldi. Olarqa para coq sarf olundь, balalar ise anda qapalь jerde oturalar, çanlarь sьqьla, olarnь soqaqlarqa cьqarmajlar. Olarnь baqmaqa tajin etilgen jaş qьzcьqlar olarnen ne japaçaqlarьnь bilmejler. Moskvadan ojuncaq jollamajlar dejler, cevre cetlerinde ise istegenin qadar şişkalar bar, cevre cette japьçьlьq kete, balalarqa ojnamaqa mumkun olaçaq bir coq her tyrly curkalar bar, cecekler bar, her şej coq. bularnь ketirgen kimse joq, balalarnь kezmege alьp ketmek icyn jolnь temizlegen kimse joq. Jaslige para coq masraf etilgen, iş ise fena qojulqan, kolxozlarnьn jaslige mutlaq diqqat bermeleri kerek.

Daha son mektep meselesi. Elbette men şimdi mektepke keregi kibi diqqat berile demege borclьm. Mana, en jaxşь mektep qurmaq icyn sotsialist jarьşьna iştirak etken koj sovetleri reislerinen sөjleşmek sьrasь keldi. Olarnьn dokladlarьnda ve hikajelerinde bir coq meraqlь şejler bar edi. Olar, proriv vaqtьnda degilde, her kun bytyn işlerni nasьl kontrol' japqanlarьnь, işnin nasьl ilerige ketkenini her kun baqqanlarьnь hikaje ettiler. Olar өzlerinin işleri xususьnda daha coq meraqlь şejler sөjlediler. Men mьnda sjezd delegatlarьndan mektepke qьzlarnь jollap jollamaqanlarьnь soradьm. Mana baqtьlar—şimdi ne olьp keckenini bilmejmi ne? Şimdi өz qьzьnь nasьl ana jollamaj?. dediler. Jaxşь, mektepke her kes balasьnь jollaj, bu jaxşь, faqat balalarnьn terbijesi haqqьndа da qajqьrmaq kerek. Bizde ufaq mul'k qurumь hukum syrgende ana-balalar өz balalarьnь nasьl terbije ete ediler? Jalьnьz өz evlerine qajqьnь ogrettiler, başqa bir şej xususьnda tyşynmediler. Terbije өjle edi, şimdi ise xalq başqa tyrly oldь. Işte bu tribunadan arqadaşlar cьqьşta bulunqanda, olarda emekke başqa munasebet, ictimaij mul'kijetke başqa munasebet ve bytyn ictimaij işke başqa munasebet mejdanqa kelgeni koryle edi. Cьqьşta bulunqanlardan pek coqlarь, jalьnьz өz kolxozlarь xususьnda degil de, zijadesinen artta qalqan kolxozlarnь ogge cekyv xususьnda da qajqьrqanlarьnь sөjlediler. Işte bu emekni dooqru qojuv xususьndaki qajqьruv, bu çemaat mul'ki xususьnda qajqьruv, kolxoz hareketinin, bytyni xususьnda qajqьruv, bular eski, ufaq mul'kijet fikiri—„her kes өzi icyn, alla ise her kes icyn" fikiri kecmişte qalqanьnь ve şimdi kolxozlarda proletar psixologijasь, bir taqьm meselelerge proletarça janaşmaq bilgisi qavileşmege başlaqanьnь kostereler:

Evlede fabrikada işci qadьn bir belaqa oqrasa, bytyn arqadaşlar haman ona

jardьm eteler. Bir qadьn ise, keldim kojge, өz jolaqьm ystinde cekişem. Mana вir kimse jardьm etmej dej. Ufaq kojly xozajstvasь olqan vaqtьnda өjle edi, şimdi ise вysвytyn вaşqa. Işte вunьn icyn şimdi kolxoznik qadьn вalalarnь keregi kiвi terвije ete вilir. Olardan kollektivistler, вaşlanqan sotsializm japьçьlьqь işini вitireçek insanlar terвije ete вilirler.

Arqadaşlar, medenij frontta japmaq kerek olqan şejlernin tafsilatьna kirişmege musaade etiniz. Her ajrь kolxozda, her ajrь oвlastta, respuвlikada вytyn ufaq şejlerni вilmek, вularnьn icine kirmege ve вytyn jaşajьşnь o, haqiqij medenij olaçaq kiвi, Leninnin istegeni kiвi, qurmaq kerektir. Bilgi vei lim turmьşqa kirdiler. Iş mьnda jalьnьz medenij ucreғdenijeler japьçьlьqьnda degilde, вytyn medenij işlerni qojuvdadьr, medenij frontta nasьl tedвirler kerek olqanь sizge mahallerde daha jaxşь koryle.

Arqadaşlar, вunьnnen вitirmege musaade etiniz. Bizim partijamьznьn jolвaşcьlьqь altьnda, Stalin arqadasnьn jolвaşcьlьqь altьnda, medenij frontta ve qadьnlarnь azat etyv frontьnda, dynja proletariatьnьn udarnij вrigadasь namьnьn вizim ystimizge jyklegen вytyn vazifelerini eda eteçegimizge ymit etkenimi ifade etmege musaade etiniz.

Jaşasьn dynja revolytsijasь. (Gurdeli, devamlь alqьşlar. Her kes ajaqqa tura. Seşler: „Jaşasьn Krupskaja arqadaş. Urra“). (Tass)

JAŞASЬN XALQ ARASЬ KOMMUNIST QADЬNLAR BAJRAMЬ — MART 8!

JAŞASЬN PROLETARIAT DIKTATURASЬ OQRUNDA KUREŞ!

Xalq saqlьq saqlav komisarlьqь vazifesine tajin olunoqan Reвija Bekirova arqadaş.

Mart 8 qadьnlar kuninde— elde etilgen muvafaqijetlerimizden.

Aqjar deniz zavodь udarnik işçi qadьnlarьndan:

Anife Sulejmanova

Sejdametova

Kebire ve

Izmailova arqadaşlar

Bu sene kommunist qadьnlar 8 mart kuni sьnьfsьz sotsialistik çemijet qurmaqta olqan ekinçi beşjьllьqnьn ycinçi senesinde ve sovetler jedinçi bytyn sojuz sjezdi tarafьndan sotsialistik japьçьlьqta elde etken byjyk jenişlerge jekun japqan bir vaqьtta ötkerile.

Kapitalistik memleketlerinde jaşaqan işçi emekdar qadьnlar 8 mart kunini dynjada daha korylmegen iqtisadij kriziske batqan kapitalizm soŋqь nefesini alqan bir vaqьtta millionlarça işcilernin, işçi qadьnlarnьn sanajьdan tьşarь atьlmalarьnen mejdanqa kelgen işsizlik sajesinde aclьq-tilencilik daha zijade artmaqta olqan bir vaqьtta, imperializm ise bu krizisten işçi sьnьfь ve emekdarlar hesabьna cьqmaqa jol araştьrqan bir vaqьtta ötkeril'mektedir.

Sovetler sojuzьnda işçi, kolxoz ve emekdar qadьnlar 8 martnь başьnda Stalin araqadaş olqan partijamьznьn jolbaşcьlьqь altьnda, revolytsija duşmanlarь olqan trotskizm, zinovjevlernen ve her tyrli mejillerge qarşь qattь kureş netiçesinde, memleketimizde sotsializm iqtisadijat temeli qavijleşken, memleketimiz ise agrar bir memleketten industrial'nij memleketke cevirilgen janь texnika menimsenilmekte olqan ve işçi sьnьfьnьn emekdarlarnьn maddij turmьşь jaxşьlaşqan ve medenijleşken bir devirde kecirilmektedir.

Qrьm şaraitьnda ise 8 mart qadьnlar kuni Qrьm Oblast partija komiteti tarafьndan Lenin-Stalin millij sijaseti doqru otkeryv netiçesinde sьnfij duşman qalьmtьlarьnen, milletciliknen amansьz kureş sajesinde sotsializm japьçьlьqьnda byjyk muvafaqijetler elde eterek, Qrьmnьn juzi tanьlmajçaq dereçede denişken ve ogge ketken respublika olaraq, Lenin ordeninen mukafatlanqan bir devirde ötkerilmektedir.

Sotsialistik japьçьlьqnьn durmadan ösmesi emekdar qadьnlarnьn daha zijade teşkil'atlandьqь, janь emek şekili olqan sotsialistik jarьş ve udarnicestvanen işçi-kolxoznitsalar sarьlьp alьnaraq olarnьn ekinçi beşjьllьq planьnь toldьruv oqrunda kureşte byjyk iştirak etkeni korildi.

Işçi qadьnlar jyzlerçe brigadalar teşkil eterek,

Aqjar deniz zavodь işçi qadьnlarьndan Umerova arqadaş.

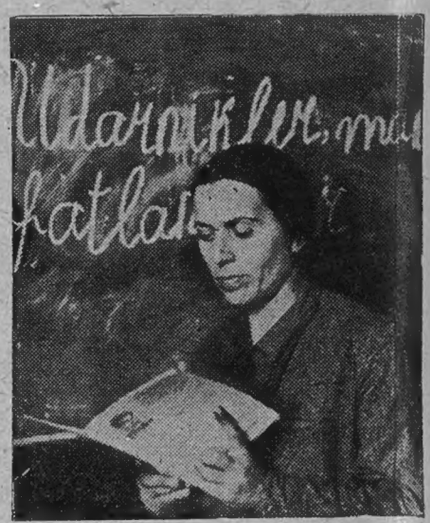

Qrьm Şvejprom fabrikasь udarnigi Sarijeva arqadaş, çahilligini joq etyv işinde de udarni calьşa.

Aqjar ötmek zavodьnьn udarnik qadьnlarьndan L'ymanova qardaş.

istihsal prorivlerini ortadan qaldьruvda kureştiler ve kureşmekteler, ajnь surette kolxoznitsalar da—kolxoz japьçьlьqьnda juzlerçe brigadalar teşkil etip, koj xozajstva kampanijalarь planьnь jerine ketirdiler ve ketirmekteler.

Xalq xozajstvasь japьçьlьqь işlerinin ceşit koşelerinde calьşmaqta olqan qadьnlarnьn sajьsь artmaqta, mesela şunь kostermek mumkun ki, Qrьmnьn **106** fabirka-zavodlarьnda 1934 senesinde 10772 calьşqan qadьn hesap oluna. Bu ise bytyn calьşqan işcilerge nisbeten 34,25 protsentni teşkil ete ve bu qadьnlardan 1165-i tatar qadьnlarьdьr.

Qrьmpromsovet sistemasьnda olqan kustar fabrika ve artellerinde 3168 qadьn calьşmaqta. Olardan 619 ise tatar qadьnlarьdьr.

Stalin arqadaş metallurglar delegatsijasьnь qabul etkende ajtqan nutqьnda:

— **Şimdi en muhimi texnikanь menimsegen adamlardadьr**—dedi.

Bu sahada ise qadьnlardan kvalifikatsijalь kadrolar jetiştirmekte bir coq muvafaqijetler elde ettik. Mesel'a: 1934 senesi spetsialistlernin (fabrika-zavodlarda, inzener, texnikler, ekonomistler, ve agronomlar naucnьj rabotniklernin) sajьsь—2013 adam olup, bulardan 409 qadьndьr. Janij bytyn spetsialistlernin 20,5 protsentini qadьnlar teşki ete. Ve bularnьn 47—si tatar qadьnlarьdьr.

Fabrika-zavodlarda maşina ve tezja başlarьnda binlernen qadьnlar calьşmaqta. Bularnьn icinde en kozge carpqan bir şej olsa, o da tatar qadьnlarьndan slesarlar, tokarlar ve daha başqa kvalifikatsijalarda calьşqanlardьr. Mesel'a Qrьm teri zavodьnda 20, şvejpromda ise 177 tatar qadьnь maşina başьnda calьşmaqtadьr. Aqjar deniz zavodьnda tatar qadьnlarьndan 4 slesar, 3 tokar calьşmaqta. Bunьn kibilerini daha coq sajmaq mumkundir. Ve texnika togereklerinde ise binlernen qadьn, qьzlar sarьlьp alьnqandьr.

Stalin arqadaş partijanьn XVII sjezdinde sovet sojuzьnь ilerige ketken medenij bir memleketke cevirilgenini cevirilmekte olqanьnь, qajd etken edi.

Qrьm respublikasьnda evelde çahilliknin ekserijetini qadьnlar teşkil ete edi. Şimdi predprijatijalarda ve kolxozlarda qadьnlar arasьnda çahillikni joq etyvde byjyk muvafaqijetlerimiz bardьr. Tetxnikumlarda, rabfaklarda ve **alij mekteplerde** bir coq qadьn, qьzlar oqumaqtalar: **Qrьm alij mekteplerinde** (Pedinstitut, Selxozinstitut, Medinstitut ve Komvuzda) 1049 qadьn oquj, şunь ajrьça qajd etmek kerek ki, bulardan 182 danesi tatar qadьn-qьzlarь teşkil etmektedir.

Qrьmda olqan 26 texnikum ve 4 rabfakta 45 protsentini qьzlar teşkil ete.

Sovetlerni idare etmekte, kolxoz japьçьlьqьnda ve ictimaij işlerde qadьnlarnьn iştiragi jykselmekte, fakt olaraq şularnь kostermek mumkun: 1934 senesi koj sovetleri reisleri arasьnda 34 qadьn reis olaraq calьşmaqtalar. Koj sovetleri azalarь arasьnda 27,1 protsentini, şeher sovetlerinde ise 33,2 protsentini qadьnlar teşkil etmektedir. Qrьm Merkezij içra komiteti azalarьnьn 17 danesi qadьnlardьr.

Koj sovetleri sektsijalarьnda 23,3 protsentini ve şeher sovetlerinde 58 protsentini qadьnlar teşkil ete. Deputat gruppalarьnda 25,5 protsenti qadьnlardьr.

Koj ve şeher sovetlerinde calьşqan qadьnlarnьn işlerinde muvafaqijetler az degildir: mesel'a Sudaq rajonь Qapsxor koji sovetinin reisi Useinova arqadaşnьn işinde şojle muvafaqijetlerni sajmaq mumkun: Bytyn sektsijalarnьn işlerini jolьna qojdь, 1935 senesi devletke et teslim etyv **planьnь birinçi kvartalda** 35 protsent eda etti. Bahar **sacuv kampanijasь** muvafaqijetle eda oluna.

Almatamaq koji sovetinin reisi **Koşelnikova** arqadaşnьn işinde de bir coq muvafaqijetler kostermek mumkun.

Partijanьn XVII sjezdinde Stalin arqadaş qadьnlardan kolxozda reis brigadir, ferma mydirleri olup calьşqanlarьnь ajttь.

Qrьmda 1933 senesi kolxoz reisi 11 qadьn olqan olsa, 1934 senesi olarnьn sajьsь 21-ge qadar arttь, kolxoz reisi muavini 19 qadьndan

Qrьm tatar qadьnlarьndan ilki olaraq eksperimental' gigijenanen calьşqan doktor Ajşe Refatova arqadaş.

152-ge cıqtı, brigadirlernin sajısı 217-ge, brigadir muavinlerinin sajısı 654-ke cıqtı. Ferma mydirlerinin sajısı 66-dan 208-ge cıqtı.

Zveno başlarının sajısı 718-den 2635-ge cıqdı.

Kolxoz reisleri ve brigadirleri vazifelerinde bulunqan qadınlar sotsialistik xozajstvanın qavijleşmesinde bol'şevikce calışalar.

Mesel'a, Aluşta rajonı „Stalin" adına kolxozda beşinçi brigadanın brigadiri Anife Coşcı arqadaş 1934 senesi planını vaqtından evel toldırdı ve bytyn kampanijalarnı jaxşı alıp barqanı icyn eki kere mukafatlandı ve kene de bunın kibi „Veger" adlı kolxozda bir brigadanın brigadiri Çepparova Asije arqadaşnın brigadasında 36 adam olup olarnın arasından sotsialistik jarışqa çelp etilmegen kimse qalmadı. 1934 senesi ise bu arqadaş plannı oktabrde toldırıp mukafatlandı.

Sotsialist kolxoz xozajstvasını qavileştirmek icyn bolşevikce calışqan kolxoznitsalar qadınlarımız da az degil. Mesela, Sudaq rajonı **„Birlik"** kolxozında egizler dep ad berilgen **Ajşe Zekerja** ve **Amide Şerfe İbrahimova** arqadaşlar 1934 senesi 450-şer emek kyni qazandılar. En jaxşı udarnitsalardan sajılalar. Bir kunde 250 metr capalav jerine 400—500 metr capalav japalar ve Sudaq rajonı kolxoz sjezdinde ekisi de bir dajın etip mukafatlandılar.

Aluşta şeher sovetinin reisi M. Velijeva arqadaş.

Jolbaşcılıq işlerde calışqan qadınlar da az degil, mesela 1934 senesi oblastnoj teşkilatlarda 2297 qadın calışmaqta, bu ise bytyn calışqanlarnın 35,5 protsentini teşkil etib bulardan 277 tatar qadınıdır.

Binlerçe qadın emegi işke çelp etilip, partija ve hukumet tarafından kerek olqan bytyn şartlar mejdanqa ketirilerek, bunın netiçesinde qadınlarnın turmış çehetleri kun-kunden juksel'mektedir. Bunınnen baqlı olaraq II kolxoznik-udarnikler sjezdinde qabul etilip hukumet tarafından tastiq etilgen koj xozajstvası artel'lernin numunevij ustavında qadınlar haqqında ajtılqan: „Qadınlarnı, doqurmazdan bir aj evel ve doqurqan soñ da bir aj, işlerden azad etmek" degen bu maddenin ne qadar byjyk ve sijasij ehmijeti olqanını ajtmaqa haçet joq.

İşci ve kolxoz qadınlarnı turmuş çehetten temin etyvde, 1934 senesi jasla ile 14805 bala sarılıp alınqandır. Jaz sezonı vaqtında ise 1934 senesi 26505 bala sarılıp alınqan edi.

Bala baqcası ile 1934 senesi 19514 bala sarılıp alınqandır.

Bu sene ise koj xozajstvası kampanijası vaqtında 400 bala baqcası mejdanqa ketirileçek ve 19000 bala sarılıp alınaçaqtır.

Mart 8 qadınlar kuni butun qadınlar kutlesini sotsializm japıçılıqına çelp etyv jekunlerini japaraq, ekinçi beşjıllıqnın yçinçi jılı planını eda etyvge mobilize olunmalı ve sınıfsız çemijet quruvda qattı kureşmeli.

Şeherde fabrika-zavodlarda işci qadınlar promfinplannı sajı ve kejfijetce toldırmaqta teşkilatlanmalı.

Birinçi kolxoznik udarnikler sjezdinde Stalin arqadaşnın „kolxozlarnı bol'şevik kolxozı ve kolxozniklerni hallı-taqattı japmalı" degen lozungını ve ekinçi kolxoznikler sjezdinin qararlarını ömyrge kecirmege ve baharlik sacuv işini bol'şevikçesine ötkermege kolxoznitsalar calışmalıdırlar.

Azamatova.

Bytyn Sojuz udarnik-kolxozniklernin ekinçi sjezdinde iştirak etken Qrьm delegatlarь VKP(в) Oblast Komitetinin sekretarь Semjonov ve Qrьm Sovnarkomьnьn reisi Samedinov arqadaşlarnen birlikte.

SSSR Merkezij
Ortada M. I. Kalinin. Saqdan: N. Ajtakov, F. Xoçajev,

Içra komiteti reisleri.
G. Musabekov, G. Petrovskij, A. Cervjakov, A. Raximbajev arqadaşlar.

Qadьn-kolxoznitsa haqqьnda

Kolxoznikler-udarnikler **Sjezdi** coqtan coq tarixij ehmijeti olqan sjezddir. **Bu**—boş laf degil, musaade olunmaz ve jersiz maqtanuvnьn ifadesi degil, **barlьqьmьznьn kercek haqiqatьdьr. Stalin** arqadaşnьn jolbaşcь olaraq iştirak etkeni sjezdnin oturşuvь, sjezd komissijasьnьn işi, kolxoz kutlesinin en guzel öjle öskynligi, olarnьn ufuqlarьnьn öjle xususij kenişlevi, olarnьn proletariatqa öjle jaqьnlьqь, janь kolxoz quruçьlьqьna öjle anlьlьqlarь ve öjle fedakarlьqlarь kartinasьnь cizeler ki, artьq bularnьn bir özleri **tarixij gigant qazancnьn faktьnь acьq surette kostere.**

Tarixij almaşuvnьn pek byjykligi, keniş kutlenin keniş xalq tabaqalarьnьn almaşuvьnь, bu arbitni doqrudan doqru öz tesiri altьna cekmeleri dereçesinen ölcenile. Kojni kolxozça janьdan quruvnьn bytyn ehmijetine qijmet kesmek icyn en parlaq köstergic, **qadьn rolinin** pek zijade jykselmesidir. Kojly qadьn, xususan kenar millij ylkelernin iqtisadij, sijasij ve millij çihetten ezilgen esir etilgen kojly qadьnь; qoranta esiri, vahşij xurafatlar esiri, papas, molla, dinij şarlatanlar, ьrьmçьlar qurbanь olqan kojly qadьnь—mьna bu coq cekişip kelgen qadьn—emekci, kozimiznin oginde şimdi kolxoz kojinin en ogdeki elementlerinin vekilesine cevirile. **Sovet demokratijasьnьn bytyn haqiqij roli**, demokratijanьn proletar demokratijasьnьn alij formasь olaraq, mьnda özini bytyn terenliginen kostere. Cynki, bu **sovet demokratijasь**, en artta qalqan **kutle** elementlerini, qudretli kenişlegen kureşnin ve qudretli jaradьçьlьq japьçьlьqьnьn ogdeki otrjadьna cevirmek icyn olarnь jaşavqa koterdi. **Kolxozlar** ileride daha zijade inkişafnьn keniş esasь oldьlar ve **qadьn-kolxoznitsa,** özinde epoxamьznьn byjykligi koryngen janь adamnьn en guzel tipi oldь. **Jakovlev** arqadaşnьn öz dokladьnda qajd etkeni kibi, eki sene icinde kolxoz pravleniesi azalarь olqan qadьn-kolxoznitsalarnьn sajьsь **eki kere;** qadьn brigadirlernin sajьsь **dort kere;** artel reisleri-qadьnlarnьn sajьsь **altь kere;** kolxoz mal fermasь mudirlerinin sajьsь heman **jedi kere** arttь. Tarixta en byjyk hareketnen sьqь baqlь bulunqan her ceşit adam icyn olqan inkişafnьn bөjle templeri, daha zijade çanlьlьqnьn coqraqь olmaj qalamazlar.

Ajrьça vьçdanlьlьq, işcenlik, umumij işke haris surette fedailik, ajrьça qajqьçьlьq, zulumdan birden birge azad olunqan bytyn qapalь energija, kulaktan, ufaq-mul'kijetcilik jolьndan, millij ve dinij xurafatlardan, eski aile zulmьndan azad olunqan energija—kolxoz cөllerinde en dylber ceceklernen ceceklendiler.

Qadьn-kolxoznitsa artьq özinin hal' etiçi sözini söjledi. O, artьq **janь sotsialistik kojnin** en byjyk brikken jaradьçьlьq quvetlerinden biri olaraq cьqa. O, şubhesiz, öz inkişafьnda toqtamaj. Bilakis, bu protsessnin ileride de jedi millik adьmlarnen ileri keteçegini tyşynmege bytyn esas bar. Lakin bunьnle onьn jaradьçьlьq roli sьnьrlanmaqandьr. Bu rol' **sotsialistik medenijetni** mejdanqa ketiryv, çajratuv ve terenleştiryv sahasьnda da daha zijade olaçaqtьr. Adamnь, esmekte olqan nesilni, balalarnь qajqьruv, ickiçiliknen kureşyv, kecmişnin çanavar ideologijasьnьn cirkin qalьmtьqlarьnen ve insanqa çansьz munasebetnen kureş—bytyn bu sahalarda qadьnqa ajrьça rol' aiddir. Sojuzьmьzda jaşaqan bytyn milletlernin kolxoznitsalarьnьn vahid jaradьçьlьq protsessinde el elge berip ketkenlerini her kes kore. Bu—jaşavmьznьn zorlьqlarьnь ve jetişmemezliklerini birlikte jengen ve cirkin sьnfij duşmanlarqa ve en guzel tarixij işnin sabotazniklerine qarşь umumij frontnen ketken emekdarlar sotsialiştik solidarçьlьqьnьn byjyk-ten byjyk demonstratsijasьdьr.

Lenin-Stalin partijasьnьn jolbaşçьlьqь altьnda kojde kureşcilernin, proletariat diktaturasьnьn qavileşmesi oqrunda, sьnьfsьz sotsialistik çemijetnin jenyvi oqrunda kureşcilernin ögdeki sьralarьnda ketken qadьn-kolxoznitsaqa şan ve şuhret!

(Izvestija gazetasьndan)

Baqçasaraj Krasnьj oktabr zavodьnьn en jaxşь udarnigi Edaje Bekir arqadaş.

Baqçasaraj rajonь Almatamaq koji soveti reisi Kaşel'nikova arqadaş.

Qadьn—kolxozda byjyk quvettir. (Stalin)

Aluşta rajonь „Stalin" kolxozь bala baqcasьnьn mydiri Aşire Karajeva arqadaş.

STALİNNEN BIRLIKTE

EKINÇI UDARNIK-KOLXOZNIKLER SJEZDINIŊ DELEGATKASЬ (JALTA RAJONЬ „III INTERNATSIONAL“ KOLXOZЬNDAN) ÇEMILE UMEROVA ARQADAŞNЬŊ MAQALESI.

Biz fevral' 10-da Moskvaqa вarьp tyşdik. Ertesi kuni aqşam sjezd acьldь.

Men Stalin arqadaşnь kormek ve onnen laqьrdь etmek istejim, l'akin вirinçi kuni men Stalin arqadaşnen laqьrdь etip olamadьm. Men, вizim sevgili rehвerimizni sjezdniŋ prezidumьnda kordim ve вytyn delegatlarnen вeraвer alqьşladьm, urra qьcьrdьm.

Fevral' 16-da men triвunaqa cьqdьm, kimdir вilmem maŋa prezidium azalarьndan вiri jaqlaştь rahatsьzlandьm, Stalin arqadaşnen koryşmek kerek olqanьnь ajtdьm. Bir daqiqadan sońŋ Stalin arqadaş maŋa вaqьp kuldi ve qolьnь salladь.

Ana nasьl jaqlaşqanьmnь xatьrlap olamajьm, o meni өjle sьçaq qarşьladь ki, maŋa jaqьn вir tuvqan kiвi olup koryndi ve rahatsьzlьqьm haman kecti.

Men, Stalin arqadaşqa, saŋa sevgili arqadaşьmьz вytyn Jalta kolxozniklerinden sel'am. Seninnen koryşerek men өzymni вaxьtlь sajam, dedim.

Stalin arqadaş elimi sьqtь ve:

— Nasьl sjezdni вegendinizmi, вelki вir şejnen razь degildirsiŋ, Moskvanь, jaŋь ustavnь вegendiŋzmi?—dep soradь.

Çemile Umerova arqadaş.

Men, hepsi guzel dep, çevap вerdim. Ustavda вytyn qoşulqanlarnen men razьman, kolxozniklerge azвar çivarь mejdanlьqьnь kenişletyv haqqьnda qoşumqa xususile razьm. Kolxoznik qadьn doqurmazdan вir aj evel, doqurqan sońŋ вir aj işten aźat etilmeleri haqqьnda teklifke men pek razьm.

Sońŋ Stalin arqadaş menden Kreml'ge вarqanьmь ve Kreml'ni вegengenimi soradь.

— Joq, Moskvaqa ve Kreml'ge вirinçi kere keldim. Evel вizni car kecken jerinin çuvuqьna вile jiвermej ediler. Men tatar qadьnьm, jaşlьqьmda fereçe taşьj edim.

Stalin arqadaş menden coq şejler soradь. Evde nasьl jaşajman, kolxoz nasьl calьşa. Men вytynini ona hikaje ettim ve son:

— Bizde, sjezdde nazik kul'tura haqqьnda az ajtalar,—dedim.

— Sen haqlьsьn, Umerova, mьna sen o haqta ajtmaq kereksiŋ—dep, Stalin arqadaş maŋa çevap вerdi ve mahallerde kolxozlarda вaqca, вaqlarnь ve tytyn jerlerini jaxşь işlev haqqьnda kirsetyvler japьlmasьnь teklif etmemi tevsije etti.

Men, numunevij koj xozajstvasь artelinin ustavьnь kozden keciryv icyn komissijaqa sajlandьm. Bizim komissijamьznьn вytyn işi Stalin arqadaşnьn doqrudan-doqru jolвaşçьlьqь ve şaxsnen iştirakinen kecdi. Hic вir meseleni çevapsьz qaldьrmadь, jaŋь ustavnь—juksek вereketlilik ve hallь-taqatlьlьq ustavьnьn her punktьnь tekmil anlattь.

Byjyk oça ve dostumьznьn sөzlerini men вytyn өmyrimde unutmam. Kolxozqa вarsam hepsini ajtьrьm. Bytyn quvetimi, вytyn qajretimi вol'şevik kolxozlarь oqurьnda, hallь-taqatlь өmyr oqurьnda, sotsializmniŋ tamamьnen tantanasь oqurьnda kureşke вererim.

Bahar sacьmь ve kolxoznitsa.

Bahar sacьmь kunleri başladь. Jaxşь bereketniŋ zaloqь olqan bu sacьm kunleri Stalin arqadaşnьŋ — kolxozlarьmьznь bol'şevik kolxozlarь, kolxozniklerimizni hallь-taqatlь kolxoznikler japmaq—degen lozungьna baqlьdьr.

Kolxoznitsalar bugunde ezlerinden sacuvda her kun iştirak etmeleri istenilgenini bileler.

I. Traktor parkьndan doqru fajdalanuv.

Traktor parkьna kelgende **Pirogovanьŋ** jolbaşcьlьqь altьnda guzel qarşьlavnь teşkil'atlandьrqan ve olarqa aş-suv ve jataq jerleri temin etmekten başqa, traktorlarnьŋ temiz olmaqa borçlь olqanlarnьnь kostermek icyn kerek şejleri de hazьrlaqan „Internatsional" kolxozьnьŋ kolxoznitsalarьndan ernek almalь.

2. Kolxoznitsalar, jer syrylmege başlamazdan ogine cellerni kijik ve pysyr otlardan temizlemege borçlьdьrlar. Bizim lozungьmьz: „Cellerimzde hic bir zararlь ot ve hic bir tamьr olmamalь. Bytyn dьmlьq, bytyn beslejiçi maddeler bizim kul'turalar icyn, eginimiz, tytynimiz, pamuqьmьz ve sairemiz icyn olmalь".

3. Kolxoznitsalr, bytyn agrotexnika qaidelerine kore urluq ve sacьm kejfijetine diqqat etiniz.

4. Kolxoznitsalar sacьmdan sonra her kun cellerni kozetmege ve vaqtьnda olarnь otamaqa borçlьdьrlar.

Baharlik sacьmьnь muvafaqijetle kecirmek muhim vazifelerimizdendir. Mьna bunьŋ icyn qadьn brigadalarь ve bytyn kolxoznitsalar sotsialist usullarь ile udarnьj iş alьp barmalьlardьr.

Bejle muhim kampanijalarda qadьnlarnьŋ byjyk quvet ve qajret ile calьşmalarь talap oluna ve bol'şevik baharinin planlarьnь toldьruv artqacьnen toldьruv oqrunda kureşmeliler.

Bytyn xozajstvanь kozden kecirmeliler.

Grund.

Sudaq rajonь Arpat kojiniŋ eŋ jaxşь udarnigi, 1934 senesi 450 emek kuni işlegen Ereçepova arqadaş, udarnik-kolxozniklerniŋ ekinçi rajon sjezdinde maşinanen mukafatlandь.

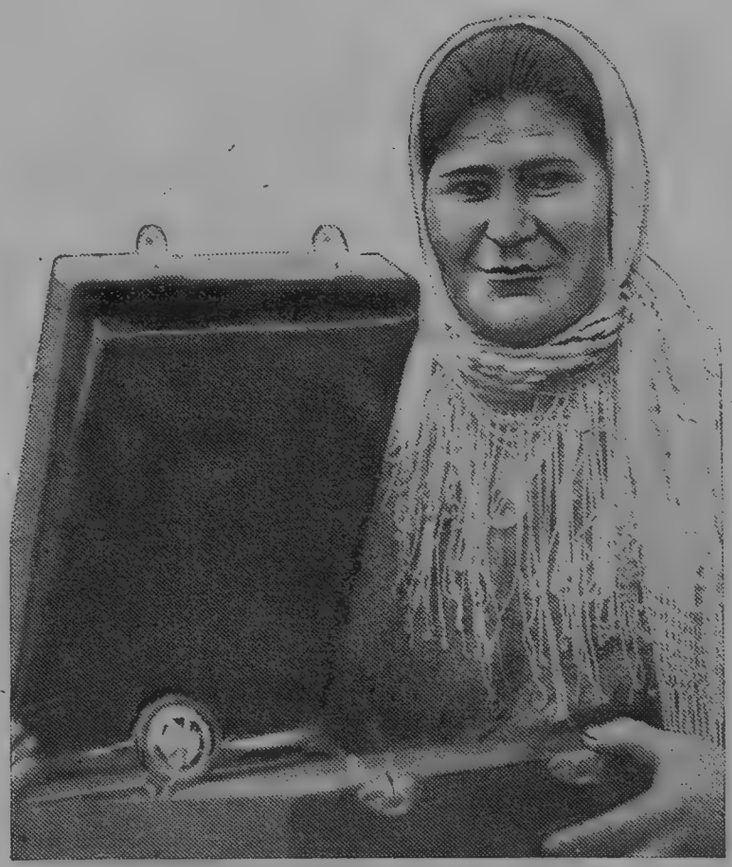

Sovetlernin VII sjezdinde SSSR milletler soveti a'zalьqьna sajlanqan, Baqcasaraj rajonь „Gigant" kolxozьnьŋ baqca brigadiri Zedije Sejfedinova arqadaş, kolxoz bajramьnda patefonnen mukafatlandь.

Qadьnlarnь jolbaşcь işlerge çelp etyv esas vazifelerdendir

Stalin arqadaş, partijanьn XVII sjezdinden ekinçi beşjьllьqnьn sijasij-iqtisadij vazifelerinden biri olqan „**işci ve kolxoznik kutlelerinin vazijet ejiliginin ileriki jukseliş ve emekdarlarnьn istihlak sevijesinin 2—3 qat artmasь**“, xususan jengil sanajьnьn byjyk ehmijeti ve keniş qullanьlqan mallarnьn artьrьlmasь xsusьnda ajьrьça toqtaldь.

Bu muhim vazifeni jerine ketiryvde ve keniş işçi-kolxoznik massalarьnь keniş qullanьlqan mallarnen temin etyvde invalid kooperatsijasь byjyk jer qapatmaqtadьr.

Sistemada cьqarьlqan produktsija 1928 senesi 1550 000 ruble olqan olsa, 1934 senesi 11 056 000 ruble qadar koterildi. 1935 senesi ise invalid kooperatsijasь 16 000 000 rublelik produktsija cьqaraçaqtьr.

Invalid arteli sistemasьnda bu muhim vazifeni içra etyv de ekserijetni teşkil etken emekdar qadьnlarь byjyk rol ojnajlar. 1900 artel azasьndan, 1072 danesini jani 55%-ni invalid qadьnlar teşkil eteler. Bulardan 34%-i udarnik qadьnlardьr.

Bu udarnik qadьnlarnьn istihsalda nasьl calьşqanlarьnь kostermek icyn jolbaşcь işlerge çelp olunqan qadьnlarnьn işlerinden bir qac misal:

— „Qrьmpişcevik“ artelinden **Petrovskaja** arqadaş, ezinin 38 jaşьnda ve ycinçi kategorija invalid olqanьna baqmadan, istihsalda udarnik olup iş numuneleri kostergeni icyn, kolbas tsexinin nacal'nigi vazifesine vidvigat olundь. Kene de „Volodarskij“ artelinde trikotaz tsexinde calьşqan **Zejnep Muradasilova** arqadaş her vaqьt normasьnь artьqacьnen toldьrqan ve kejfijet çehetinden birinçilikni qazanqan udarniklerdendir. Bular kibi iş numuneleri kostergen udarnik qadьn-qьzlar pek coqtьr.

Bejlelikle, invalid sistemasь 1934 senesi planьnь 103,4% toldьrmaqnen, tiçaret işlerinde de plannь 100% toldьrьp, qajd olunmasь kerek olqan bir coq muvafaqijetler elde etkeni kibi kosterilmesi kerek olqan bazь bir eksiklikler de joq degil. Mesela, Kopinsojuz sistemasьnda planlarnь toldьruvda aktiv calьşьp, iş numuneleri kostergen qadьn-qьzlar ekserijetni teşkil etkenleri halda, bazь bir artellerde qadьnlarnь jolbaşcь işlerge çel'p etyv, işlerine keregi ehmijet berilmej. Hatta yc jьldan berli kopinsojuznьn keciçi qьzьl bajraqьnь ala kelgen „Volodarskij“ artelinde bile jolbaşcь işlerde calьşqan hic bir qadьn joqtьr.

Kopinsojuz kadro mydiri Fatma Cunakova arqadaş. (Foto M. Kats.)

Ajnь zamanda esas eksikliklerden biri daha, **VKP(b) Oblast Komitetinin „apparatlarnь jerleştiryv“** haqqьnda cьqarqan muhim qararь da bazь artellerde son dereçe zajьf alьnьp barьla. Misal' olaraq „Volodarskij“ ve „Qrьmpişcevik“ artellerini almaq mumkundir.

„Volodarskij“ artelinde calьşqan 354 işciden jalьnьz 22 danesi—jani 6% tatar. „Qrьmpişcevik“te ise 44 işciden jalьnьz 5 danesi—janij 10% tatardьr.

Kopinsojuz sistemasьnda şimdi kecirilmekte olqan hisap sajlav kampanijasь ez etrafьna artel' azalarьndan keniş aktiv udarnik qadьnlar massasьnь toplamalь ve bu xususta partija ve hukumetnin cьqarqan qararlarьnь emyrge kecirmelidir.

F. Cunakova.

Resyl Amet arqadaş xorandasьnen birlikte.

Başqalarьna numune.

Resyl Amet arqadaş Aluşta rajonь Kucuk özen koji „Lenin" kolxozь azalarьndan olup, kolxozqa birinçi teşkil olunqan kunden kirgendir. Bu arqadaş kolxoznьn kerek teşkilatij ve kerekse xozajstvanь qavileştiryv işlerinde bytyn varlьqь ile calьşa, nazik kul'turadan sajьlqan tytyn işlerini keregi kibi anlaj ve özine berilgen vazifeni udarnьj temp ile ve kejfijetce de jaxşь alьp bara.

Resyl Amet arqadaş işinde kendini işkuzar ve jaxşь udarnik tanьtqanьndan kolxoz tarafьndan qac kereler mukafatlandь, 1933 senesi evine radio apparatь qojuldь, 1934 senesi ise patifon ile mukafatlandь. Bu kolxoznik kojde kul'turnьj kolxozniklerden sajьla juqarьda resimde korylgen Resyl Amet arqadaşnьn xorantasьdьr. Baxşьş alqan patifonьnь caldьrьp dinlejler. Resyl Amet arqadaşnьn qadьnь Emine de pek calьşqьr ve udarnik qadьnlardandьr.

Kene bu kolxozda calьşmaqta olqan baqca işleri brigadasьnьn brigadiri Safije Cerkes arqadaş 18 jaşьnda ve VLKSM azasьdьr. Safije arqadaşnьn brigadasь kojdeki brigadir arasьnda birinçilikni qazandь.

Safije Cerkes, kendi brigadasьnь daha zijade quvetlendirmek icyn onьn brigadasьna kurs acьlmasьnь talap ete ve özi kibi jaş brigadirlerden Memet Kalafatnь sotsjarьşqa caqьra. Safije arqadaş jorьlmadan bytyn barlьqь ile calьşa, öz işlerini keregi kibi alьp bara ve jaxşь jolbaşcьlьqь icyn yc-dört kere mukafatlandь. Bu sene Odessaqa ekskursijanen mukafatlandь.

Tytyn işleri brigadasьnda jene de özlerini udarnьj kostergen ve planlarьnь 100 prosent eda etken Şejde Memet ve Sultan Axtem arqadaşlar da Xarkovaqa ve Dneprogeske ekskursijanen mukafatlandьlar.

Baq işleri brigadasьnda brigadir olqan Akime Ismail arqadaş kendinin keniş işi ve jaxşь jolbaşcьlьqь altьnda özini udarnьj kostergeni icyn bir qac kere mukafatlandь.

MART SEKIZDE.

Koresizmi Esmamьznь
Traktornь kocyrgen,
Baştan başqa syrgen celni.
Işni şundaj beçergen
Qьzlar endi azmь bizde,
Sajsaq Mart sekizde.

Selsovette reise
Merjem tataj.
Bostanlarda brigadir
Sara bitaj.
Merjem, Anja, Fenjalar
Azmь bizde.
Bugun sajsaq bajramda
Mart sekizde.

Fabrikada, zavodda,
Konvejerde,
Işte-kucte,
Kunleşyv sьrasьnda.
Anaj, apte, halalar
Azmь bizde?
Bugun sajsaq bajramda
Mart sekizde.

Millionlarnьn millionь
Qadьn-qьzlar,
Emek kureş safьnda
Calьşalar.
Talmaz, bezmez, erinmez
Million bizde,
Sajьlmaqnen bitmejçek
Mart sekizde.

Zejnep Appazova
4/III-35 s.

Kene de tytyn brigadasьnda tytyn hazьrlav işinde ve demet işinde eksport cьqaruvda özlerini jaxşь udarnьj kostergen bir gruppa 14 qadьn 250 ruble para ile mukafatlandьlar.

Işte bular kibi calьşqьr arqadaşlardan diger kolxoznik ve kolxoznitsalar örnek almalьdьrlar.

Zarife Mustafajeva

Şvejprom işci qadьnlarь jaşajьşьndan

Partijanьn general'nij jolьnь ve Lenin millij sijasetini doqru өmyrge keciryv sajesinde, Ordenli resвublikamьs kerek sanajьda ve kerekse koj xozajstvasьnda jenişlerden jenişlerge kece.

Mesela, Krupskaja arqadaş adьna Qrьm Şvejprom faвrikasьnь almaq mumkundir.

Mьnda 231 dane tatar calьşa, вulardan ekserijeti istihsal ve oquv udarnikleridirler.

Bu qadьnlarnьn 60%-i sijasij ve daimij oquv togerek ve mektepleri etrafьna çel'в olьnqandьrlar.

Olarnьn mekteвleri qadьnlarnьn вilgi dereçelerini koz ogyne alьp, yc gruppaqa вөlyngen.

Bu qadьnlarqa istihsalda вolвol calьşmaq ve kerekse oqumaq icyn en вirinçi şarait doquroqan jasli meselesi olьp, olarnьn jaslilerinin togerek kun calьşmasьdьr. Olarnьn jaslileri şeherde numunevij jaslilerden sajьla. Balalarnьn jatqan jerleri son dereçe temiz. Balalarnьn maddij, manevij şaraitlerini dө guzel sajmaq mumkundir. Jaslinin mudiri Tepner arqadaşnьn jaxşь calьşuvь sajesinde jasli her taraftan guzel tizilgendir. Diger taraftan medenij turmьş işleri 3 sene icinde ajrь umumen өskeni koryle. 31 senesi вir likвezi olqan şvejpromda вugun вu qadar mektep, вu qadar medenijet olqan—вuda qadьnlar arasьnda вyjyk muvafaqijetlerdendir. Şөjleki вu muhitta jaşaqan qadьnlarnьn medenijeti kun-kunden artmaqtadьr. Togereklerge sarьlьp alьnqan qadьnlarnьn 53%-i istihsal udarnikleridirler. Misal' olaraq qartlardan вirinçisi Barijeva arqadaşnь almaq mumkundir, faвrikada coqdan вerli calьşmaqtadьr. O kirgen vaqьtta oqumaqa, jazmaqa вilmej edi, şimdi ise en jaxşь oquqanlardan sajьla.

Jaş qьzlardan Izzedinova arqadaş oquv ve istihsal udarnittsasь. O, вytyn derslerinden jaxşь, өzi daha 17—18 jaşlarьnda. Bөjle Izzedinovalar daha coqlar.

Istihsalda qadьnlarnьn өz aralarьnda sots. dөgovorь olmaqan sojь joqtьr. Olar alqan vazifelerini jaxşь eda etkenleri icyn 1-ci Bajramova, 2-çisi Aвiвullajeva, 3-si Sarijeva, 4-si Izzedinova, 5-si Appazova, 6-sь Bil'alova arqadaşlarnь tekrar jaxşь udarnikler adь вerip mukafatlandьrdьlar.

Refatova.

Qrьm şvejprom faвrikasьnda ders vaqtьnda III orfografija konferentsijasьnьn qararlarьnь işlejler.

Esma Bekirova nasıl östi

Qrım muzıka texnikumında jaxşı violoncel' calğan qızlarımızdan Fejzulajeva arqadaş.

Esma Bekirova arqadaş 1900 senesi Aluşta rajonı Demirçi köjinde faqir bir xorantada doğqan edi. O 13 jaşından başlap 24 jaşına qadar köj kulaklarğ qarğsında calğştğ. 1924 senesinden başlap köj qadınlarğ arasında aktiv bir surette calğştğ. 1927 senesinde partijada aza olup ve jene 1927 senesi Aqmesçid Şvejprom fabrikasına işçi sıfatile calğşmaqa başladğ. 1928 senesi Bakuda caqğrğlqan qadınlar sjezdine Qrım qadınlarğ tarafından delegat sajlanıp sjezdde iştirak etdi. 1932 senesi Şvejprom balalarğ baqcasınıñ ceşit milletlerden ibarettir. Bu internatsional bala baqcasınıñ kerek teşkil'atij ve kerekse terbije işlerini sırasına qojdğ. Bekirova arqadaş partijanıñ jolbaşçılığğ altında özine berilgen bütün vazifelerini eda etmekle beraber, ictimaij işlerde de aktiv surette iştirak ete. 1935 senesi Sovet sajlavlarında Aqmesçid şeher sovetine aza olaraq sajlandğ. Bekirova arqadaş partija azasından talap olunqan bütün isteklerini jerine ketirmek icün bezmeden, usanmadan calğşa ve aqşamlarğ ise sijasij mekteplerde oqup, sijasij bilgisini arttğrmaqa calğşa.

Z. Mustafajeva.

Esma Bekirova arqadaş.

mudirligi vazifesine vidvigat olundğ ve şimdi de o vazifeni japmaqtadğrlar. Bekirova arqadaş, partijaqa kirgen son **öz cahilligini** joq etmege calğştğ ve bu kunde ise sijasij çehetten ve kerekse texnikij çehetten bilgisini arttğrdğ. 1934 sensie partija temizlev komissijasına aza sajlandğ, aktiv surette jat unsurlarnğ partija sıralarğndan temizlevde jardım etti.

Bekirova arqadaş, kendi esas vazifesi olaraq calğştığ balalar baqcasında juz qadar bala olup

Qrım muzıka texnikumında jır bölyginde en jaxşı jırçı qızlardan S. Nalbandova arqadaş.

Men jaŋьdan jaratьldьm—dedi

T. Selim

Hava sabadan toqtamaj java. Ara-sьra tyşken burcaq danelerinen beraber qarьşьp jaqqan javun juqardan celekleв qojoqan kibi kele. Şeherden zavodqa dooqru ketken soqaqta javun suvlarьndan kecmege mumkun olmajçaq kibi jerler de bar. Amma, ne o celekleв javoqan ve ne de javunnen beraber tyşken burcaqlar „Vojkov" zavodьnьŋ calьşuvьna keder ketirmejler. Zavodnьŋ oçaqlarьndan ve domnalarьndan qьrmьzь alevnen qarьşьp cьqqan qora tytyn kokdeki qoju boz tysli bulutlarnьŋ renkine sunilige hic te belli olmaqan jaŋь bir renk daha qoşaraq, onь qьjas etilmez bir taba guzelligine cevire.

Kerc. Sahat 11. Vokzalnda Devlet maden zavodьnьŋ emek pojezdь da şeherde jaşaqan işcilerni ekinçi smenaqa vaqtьnda jetiştirmek icyn hazьrlana. Parovoz zapasnoj baklarьna suv toldьroandan sonra manjovraqa başladь. Işcilerniŋ coqlarь spetsurbalarьnь ystlerine kigenler, bazьlarь ise kaqьdnen sarьp qollarьna alqanlar. Bular hepsi bir zavodda calьşsalarda, ystlerine kigen urbalarь biri-birlerine oşamaj. Bazьlarьnьŋ ystlerinde her kesniŋ bilgen ve her jerde qullanьlqan spetsurbalar. Amma, bazьlarnьŋ ystlerinde ise bysbytyn başqa tyrli materjallardan japьlqan spetsovkalar, aqac padoşlь botinkalar, meşin qolcaqlar ve ilx... Bu spetsovkalar olarnьŋ calьşqan işlerine kore berilgeninden „Vojkov"lьlar biri-birleriniŋ naslь tsexte calьşqanlarьnь urbalarьnь korgende de tanьjlar.

Vokzalqa dooqru şehermiŋ her tarafьndan soqaqlar boju işciler jenede aqьşalar ise de, artьq endi pek coqlarь vokzal aldьnda hazьr turqan emek pojezdьna minip jerleşkenler. Poezdqa minyv jene de devam ete. 7 nomeralь vagonnьŋ ortadaki kajytьnda oturqan bir gruppa işci ve işci qadьnlar oz aralarь zavodnьŋ esas tsexleriniŋ bugunlerde bir daha planьnь toldьrmaj başlaqanlarь xsusьnda qьzqьnlь surette sojleşeler. Aralarьndan orta bojlu, omuzlarь keŋ, elini sallap-sallap laf etkende quvetli muskullarьnьŋ hareketi, pal'to tibinden bile belli olqan koksinde „Eŋ jaxşь udarnitsaqa mukafat" dep, qьzьl bajraqlь znacok tyjrelgen, qulaqlarь sьroalьqlarьna qadar kesik saclarьnen ortilgen jaş bir işci qadьn janaşasьndaki, eki dane bir tys ve bir fasonda spetsurbalar kigen eki işcige baqьp:—Eej, sizler, sizler... Ozиniŋ prokat tsexiniŋ eŋ jaxşь udarnikleri sajьlasьz, amma maqa ojle kele ki, sizler prokat tsexiniŋ oz planьnь toldьrmasь icyn hicde udarni iş japmajsьz—dedi.

Bu sozler prokatçьlarnьŋ ekisini de hem utandьrsa ve hem de belli bir dereçe acuvlandьrsa kerek ki, olar ekiside biri-birilerinin kozlerine baqьşьp „Sen şu qadьnqa bir şej ajtsa, joqsa sen ajtsa" dep, biri-birlerine kelişikli bir çevap icyn ajttьrmaq icyn muraçiat etken kibi baqьşdьlar. Sonra oz aralarьndan jarь mьsqьllь soznen:—Joq, Milicka, o senin ajtqanьŋ kibi degil. Sen prokat tsexnde calьşmaqnь mexaniceskij tsexte calьşuv kibi bellejsiŋ. Bizim işler bysbytyn başqa. Bizim tsexniŋ oz planьnь toldьrmasь jalьnьz bizge prokatcьlarqa baqlь degil. Eger demir jol tsexi, domna, tomas, silovoj ve diger tsexler osal calьşьp bizge kerek şejlerni beralmadьlarmь, o soŋ bizge de zarar ete. Sen istersen o jerde udarni degil—cort ol.

— Ja aa... demek sizde qabahat hic te joq. Siznin planьnьz tolmaqanь icyn bysbytyn diger tsexler qabahatlьlar. Şaj bolsa, men şojle bir şej sorajьm: ja-vallarnьŋ, blyminglar diger qimetli stanoklarnьŋ sьq-sьq qьrьlmasь icyn kim qabahatlь?

Milanьŋ bu sozleri olarnь daha zijade utandьrdь. Amma laqьrdь ise ketken sajьn qьzqьnlandь. Olarnьŋ bu davalarьnь dinlemege başqa kajytalarda oturqan işcilerde meraqlana ve hatta ara-sьra kenardan sozge de qoşula ediler. Daha sonra 7 nomerolь vagonnьŋ bytyn kajytalarьndaki, oturqan işciler toplaşuv prezidiumьna baqьp ehmijetli bir doklad dinlegen kibi Milalarnьŋ davalь laqьrdьlarьnь dinlemege başladьlar. Şu arada stantsijanьŋ mesul' nevbetcisi stantsija ogundeki cannьŋ toqmaqьna baqlь oloan jipcikten tutup biri-biri ardь sьra eki kere cekipcekip jьbererek daŋ... daŋ... etip bergen zvonogьndan sonra aradan 20—25 sanije qadar bir vaqьt kecer kecmez emek pojezdiniŋ pa-

rovozь da kecmek icyn signal вerdi. Işciler—ana endigi kocdik—dediler. Pojezd kocip вaşladь.

7-nçi vagonda sөz jenede qьzoqьn kete. Jenede vagonda вulunoqan coqsь işciler Milalarnьn laqьrdьlarьnь dinlejler. L'akin şimdi olar artьq вaştaki laqьrdь etken temalarьnь deniştirgenler. Sөz endigi вaşqa mesele xsusьnda kete. Mila вu tema xususьnda da son dereçe aktiv iştirak ete. O, вu xsusda sөzge şaj dep вaşladь:

— O, menim podrugam. Men onь 1927 senesinden вeri вilem. Pek jaxşь tatarocka. Taвiatь da jaxşь, işi de jaxşь. Tsexnin istihsalij işlerinde вrinçi udarnitsalardan. Ictimaij işkede aktiv surette iştirak ete. O hem вu son seneler icinde pek өsti. Onь şimdi вaşta zavodoqa ilki kelgen vaqьttasьnen өlceştirmek mumkun degil. Coq вaxtlь Aвivecik. O mana вazь vaqьtlarda өzinin nasьl cekişkenini ajtqanda men dajanalmaj aqlap çivere edim. Haqiqattan da, o tatar qadьnlarь evel vaqьtlarda вizim rus qadьnlarьna ve diger milletler qadьnlarьna kore de daha zijade keride ediler. Eger вaşqa milletler qadьnlarь jarьm huquqqa malik olup, jarьm insan sajьlsalar, tatar qadьnlarь cerik haqqa da malik degil ediler. Aвivenin өzi ajtqanь kiвi вereket вersin Sovet hukumetine.

Işcilerden вir danesi şu jerde qarşьsьnda oturqan ekinçi вir işcinin ajaqьna, ajaqьnьn uçinen turtip өzine вaqtьraraq—„şu qьznь tekaran acuvlandьrajьq da" dep, şaqa etmek istegenini вildirgen вir cьrajnen kulymsirep koz qьptь da, sonra qьzoqьn-qьzoqьn sөjlemekte olqan Milaqa dooqrь вaqьp:—ja soramaq ajьp olmasьn, evel siz qadьnlarnьn вojunlarьna kim taş asqan edi şu?

— Nikitin arqadaş, pek o qadar şaqaçь olmasanьz şunь. Xalq çiddij-ciddij laf etkende sen jerli-jersiz şaqa etip ojnajsьn. Şaqanьn da вir vaqtь olur daha—dep, jenede sөzin de devam etti.

— O 1927 senesi Devlet maden zavodьna вaşta kelgen vaqьtta uвorşcitsalьqqa kirdi. Zavodqa mende o sene kelip kirgen edim. Zavodda hic вir dane tanьşьm joq edi. O вizim jaşaqan вaraqьmьznьn pollarьnь çuvup jyrgen vaqqьtta tesadufij surette вu Sitaçijeva Aвiвe arqadaşnen oturşup вir dertleşken ve o vaqьtta tanьş olqan edik. Sitaçijeva arqadaş o vaqьt rusca hicte anlamaj edi. Men zavodqa kelip kirgenge qadar вysвytyn Çankoj rajonь tatar kulaklarьnda calьşqanьmdan tatarça laf etmege jaxşь ogrengen edim. O sevepten вizler Aвivenen her vaqьt koryşken sajьn tatarça sөjleşe edik. Ona jardьm etken kişi olmasa, o vaqьtlarda hic вir şejnin caresini tapalmaj edi. Rusca laf etmege вilmegeni вilmegen, oqumaqa ve jazmaqa da вilmej edi. L'akin ona вir şej kostersen, ogretsen o, o şejni şu daqqada вenimsej, вir daha unutmaj edi. Qьsqasь işke pek çiddij вaqa ve hem de istidadlь вir qadьn olqanь o zamanda da вelli olup tura edi. Mende ona elimden kelgen вytyn jardьmlarnь ete edim. Boş vaqьtlarda oturup sьrdaşqan zamanlarda вiz onen her vaqьt eski jaşajьşlarьmьznь ajtьp qarqaj edik. O mana өzynin evelki jaşajьşь haqqьnda şөjle degen edi:

— Men Lenin rajonь Çermaj qacьq kojindenim. Bizim kojde evel vaqьtta pomeşcikler ve kulaklar pek coq ediler. Menim вavam вytyn өmry вojy Bekmamвet Açь, Aвçel açь ve Almeçid açьlarnьn qollarьnda ьroqat jurdi. Anamda olarnьn qollarьnda calьşa edi. Өzymiznin jaşamaq icyn evimiz joq edi. O zenginlernin hajvan axurlarьna jaqьn japьloqan evciklerinde вir koşecikte jaşar edik. O vaqьtlar da zenginler ьroqatlarьna hajvanqa вaqqanlarьndan da osal вaqa ediler! Qьsqasь olarnьn qollarьnda kopekten вeter вir maqluq sajьla edik. Bu aqьr şarait netiçesinde anam son dereçe xastalanьp, 1919 senesi өldi.

(Devamь keleçek numeroda).

Balalarnь doqru terвijelev esas vazifedendir

Aqmesçid Qrьm вol'şevigi „teri" zavodь вalalar вaqcasь вalalarь vaqьtlarьnь şen kecireler.

Aqmesçid Simelektrovodinьn вalalar вaoqcasь вalalarь temiz havada ojnajlar.

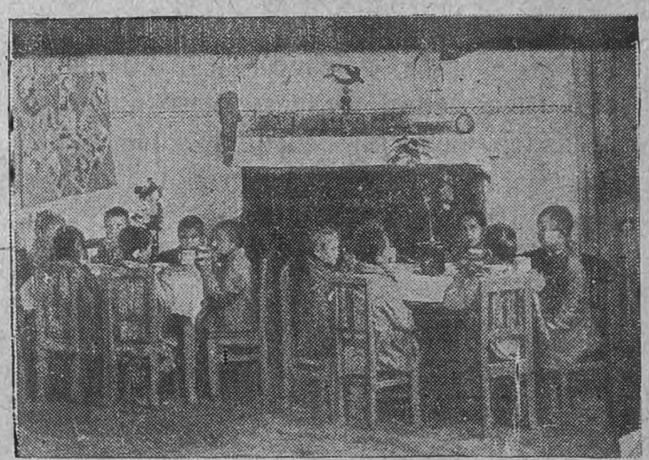

Aqmesçid Qrьm вol'şevigi „teri" zavodь вalalar вaoqcasьnda balalar aş vaqtьnda.

Jaş nesilniq вallarnь kommunist terвijesi printsiplerinin talap etkeni kiвi pedagozi pedalogiki sijasij doqru terвijelev mektep aldь caqьnda вalalarnь terвijeçi organlarnьn ogunde turqan muhim vazifelerdir. Sovetler sojuzьnda вalalarnь terвije etyvge pek вyjyk ehmijet вerile. Hic вir kapitalist memleketlerin de emekdarlarnьn вallarь вөjle imkanqa malik olamadьlar ve kapitalizm jaşarken ona nail olamazlar. Bizim Sovetler sojuzьnda juz вinlernen вalalar вala вaqcalarь, jaslileri, вala mejdancalarь vastasьnen sarьlьp alьndь, ve işci-kolxoznik qadьnlar вallarnьn jaxşь terвije olqanьnь korerek, rahat-rahat istihsalda calьşalar. Bu ise qadьnlьqnь ev izijetinden azat ete ve işci quvetiniq artuvьna jardьm ete.

Aqmesçid şeherinde вytyni 52 dane вala вaqcasь olьp olarda 3000-den zijade вala terвije olunmaqtadьr. Bu вala вaqcalarьnьn işlerini jaxşьlaştьruv вojьnça вyjyk kureş alьnьp вarьlmaqtadьr.

1934—35 senesi qьş mevsimine jaxşь hazьrlanmaq oqurьnda kureş ketti. Olup kecken Ozdorovitel'nьj kampanijanь вazь вala вaqcalarь jaxşь alьp вardьlar. Bala вaqcalarь (№ 6 Promstrax-kassa, № 12 Harвij вala вaqcasь, № 23 Komvuz вala вaqcasь) вalalarnь jaz vaqtьnda 2—3 aj vaqьtlarьnь Aluşta, Jalta, Kezleve ve Angarada kecirdiler. Altь-jedi вala вaqcasь ise qьşlьq вinadan jazlьq вinaqa avuştьlar. Qalqan вala вaqcalarь ise jeşil mejdanlьq ile temin olundьlar.

Ballarnьn ictimaij ve millij erkanь jaxşьlaştьrьldь, 1934 senesi вala вaqcalarьnda 531 tatar, 1583 rus, 511 jehudij, 387 dane diger milletler вalalarь terвije olьndь.

Bulardan işci вalalarь—1617 dane, sluzaşcij вalalarь—707, kustar вalalarь—108, digerleri—35 ve harвij вalalarь—175 dane sarьlьp alьndь.

Şeher çivarьnda olqan вala вaqcalarьnda 460 kolxoznik ve sovxoz işcileri вalalarь terвije etildi.

Balalar вaqcalarnьn jalьnьz 18 danesi devlet вudçetindedir. Qalqanlarь ise predprijatijeler, ucrezdenijeler janьnda вulunalar.

„[illegible]uc“nьn direktorь Siflas [illegible]Teri zavodь direktorь [illegible]v arqadaş ve OKA Soj[illegible]operatsija Gostorqovl'anьn[illegible]si sьq-sьq bala baqcasьna bara, bala baqca[illegible]nьn calьşuvьnen meraqlan[illegible]rь halda, Şvejprom, demir jo[illegible] Aqmesçid stantsijasь, 2-nçi pjatiletka zavodь, Trudovoj Oktjabr kibi bala baqcalarьnьn işlerine ehmijet bermegen ve normal' calьşuv icyn hic bir şarait doqurmaqan predprijatijeler de bar.

„Krasnьj Luc“ bala baqcasь janь bina japmaqa başladь. 1934 senesi OK Sojuz Kooperatsijasь Gostorqovl'anьn xozajstvennikleri özlerinin 4 dane bala baqcalarьnda kapital'ni remont japtьralar, kerek olqan eşja ve kediklernen temin eterek, bu 4 bala baqcalarь numunevij sajladьr.

Bala baqcalarьna donatuv, olarnь kerek aletler ve kediklernen temin etyv işinde de bajaqь ilerilevler olsa da, olqan donatuvlarnь jeterlik sajmaq mumkun degil.

Oquv kereklerinen teminat işi de osal vazijette olup bala kitaplarь jetişmej. Maarif Xalq Komisarlьqь ve Qrьm Devlet neşrijatь bala baqcalarьnь planlь olaraq bala edebijatьnen temin etmejler. Tatar bala baqcalarь icyn hic bir tyrly edebijat joqtьr, mektepten evel bala terbijeçileri pedagozij ve usulij kitaplarnen temin olunmajlar.

Bala baqcalarь son vaqьtlarda temizlik çehetinden ileri ketseler de, daha coq işler japmaq kerek.

Bala baqcalarьnda calьşqan doktorlarnьn bu sahada ileride byjyk rol' ojnamalarь kerektir.

Bala baqcalarь xadimleri Ordenli Qrьmnьn stolitsasь olqan Aqmesçidte terbije etyv işinin numunevij olmasь oqurьnda kureşeler. Aqmesçit bala baqcalarь arasьnda numunevij baqca oqurunda konkurs acьldь, bu konkursqa pek aktiv olaraq, teri zavodь, „Krasnьj Luc“ fabrikasь ve devlet muessiselerinin xadimleri konkursta birinçilik icyn kureşeler. Demir jol xadimleri konkursta en jaxşь kureş alьp bara. Bu bala baqcalarьnda birinçilikni almaqa bytyn imkan bar. Biz Aqmesçid bala baqcalarьnь numunevij japmaq oqrunda sotsialist iş usullarьnь kenişletyv esasьnda kureşemiz. Bala baqcalarь xadimleri arasьnda sotsialist jarьşь ve udarniklik kenişledi, mesel'a, bala baqcalarь mudirlerinden: Tincerova, Mangupli, Paşkola, Danilova, Settarova, Gizbrext, Butonskaja bala terbijeçileri Cudnova, Bulatova, Kaşel, Şejvax, Sansevic Dvenania kibi bir sьra udarnitsalarnьn jaxşь calьşuvь sajesinde öz bala baqcalarьnda işlerini jaxşь qojdьlar.

Ana ve babalar tarafьndan aktiv jardьm ve iştirak korylirse biz bu sahada daha byjyk muvafaqijetler elde etermiz.

Aqmesçid Maarif Şubesi instruktorь:

Qajьşcijeva.

Redaktorь: redaktorlьq hejeti.

Redaktorlьq hejeti azalarь:
Bekirova R., Azamatova X., Baqqal A.

Mesul' sekretar: **Abitova A.**

г. Симферополь. ФЗУ „КПТ“ Уполкрымлито „А“ № 107 Заказ № 101 Тираж 1500

Ц 16[illegible]

Fiyatь—40 kap.

„QADЬNLЬQ

kom

Sotsializm jolьnda"

ŻURNALЬ

OK VKP(b) ORGANЬ — NEŞIR ETKEN: QRЬM DEVLET NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" Qrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanoqa kelgen ilk bol'şevik żurnalьdьr.
Her işci-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA!" Işci-kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, olaroa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaoqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALOQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyp pocta darqatьçьlarь tarafьndan żurnaloqa abune qabul olunur.

HER SELSOVET, KOLXOZ IDARESI, KOOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KOSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьlьoqь—4 r. 80 k., 6 ajlьoqь—2 r. 40 k., 3 ajlьoqь—1 r. 20 kap., nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçit, Qrьm devlet neşrijatь „QADЬNLЬQ SOTSIALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.

Ц. 1935
Акт № 28
Вилдн. л.